

1. UVOD

Upravljanje zalihama u preduzeću je jedna od često zanemarivanih aktivnosti preduzeća. Uglavnom je u prošlosti za svako preduzeće upravljanje zalihama bio isuviše kompleksan problem za temeljnu, detaljnu analizu, te se površnom analizom dolazilo do zaključka da je najbolje imati onoliko zaliha koliko finansijska snaga preduzeća to dozvoljava.

Svako preduzeće koje se potrudilo da barem malo analizira šta znači imati visok nivo zaliha, shvatile su da je previše skupo čuvati prevelike količine zaliha u preduzeću, te su se skoncentrisale na problem kada i kako naručivati, te kakve i koje količine zaliha naručivati.

Hipoteza koja se zastupa u radu je “Upravljanje zalihama preduzeća je kompleksan proces koji teži čuvanju, korištenju i distribucijom zaliha koje preduzeće posjeduje, a koji se može adekvatno sprovesti uz minimalno finansijsko izdvajanje i ljudski napor”.

“Zbog mogućnosti prekida proizvodnje ili neke druge poslovne aktivnosti preduzeća, mnogim preduzećima pojam "niskog nivoa zaliha", je toliko zastrašujući, da nemaju hrabrosti da se upuste ni u analizu da li je rad sa niskim nivoom zaliha uopšte moguć, a kamoli da li je profitabilniji.”¹

Upravo to je bila ideja za biranje ovakve teme diplomskog rada. Predmet diplomskog rada je menadžment ili upravljanje zalihama imaginarnog preduzeća. Istraživanje na ovu temu ima za cilj prikazati i kreirati svojevrsan sistem upravljanja zalihama koji će adekvatno odgovoriti zahtjevima modernog vremena u poslovanju svakog preduzeća.

Metoda kojom će se tema proučavati i analizirati je deskripcija i teorijska analiza i sinteza. Adekvatnost metoda potvrđuje sama kompleksnost teme, pa je tako analizom utvrđena struktura upravljanja zalihama, te međusobni odnos i zavisnost menadžmenta zalihama. Procesom deskripcije izvršeno je izdvajanje irelevantnih elemenata na ovu temu i dolaženje do suštinskih elemenata, dok sam sintezom sve istraženo spojila u jednu cjelinu sastavljenu od istraženih elemenata, pa time kreirala sistem upravljanja zalihama u preduzeću sa osvrtnom na organizaciju skladišta samog preduzeća i procesom upravljanja zalihama.

Visok nivo zaliha svakog preduzeća, pruža preduzeću svojevrsnu sigurnost da će proizvodnja, montaža ili bilo koja druga poslovna aktivnost preduzeća moći da radi svoj posao i da će preduzeće moći da proizvede proizvod ili pruži uslugu, koje će moći da plasira na tržište. Isto važi i za mnoge uslužne organizacije, kojima su zalihe materijala potrebne za pružanje tih usluga.

“Idealna situacija bi bila kada bi potražnja za nekim proizvodom bila poznata i kada bi takođe bilo poznato vrijeme koje protekne od trenutka ispostavljanja zahtjeva (narudžbe) do trenutka isporuke. Na žalost, ovo praktično nikada nije poznato. Stoga, menadžeri zaliha, u želji da se izbore sa tom neizvješnošću i da ispoštuju svaku narudžbu kupca, pokušavaju da imaju na zalihama sve što misle da bi kupci mogli da zatraže (iz proizvodnog programa posmatranog preduzeća) i to u dovoljnim količinama.”²

Međutim, ako su zalihe prevelike, to može zahtjevati prevelika finansijska sredstva (i za nabavku i za čuvanje istih), tako da, iako preduzeće udovolji svakom kupcu ili klijentu bilo koje

---

¹ Beker, I. (2011), *Upravljanje zalihama*, Novi Sad: Univerzitet u Novom Sadu, Fakultet Tehničkih Nauka Novi Sad, str 1.

² Beker, I., Stanivuković D. (2010), *Logistika*, Novi Sad: Univerzitet u Novom Sadu, Fakultet Tehničkih Nauka Novi Sad, str 2.

vrste i prodaja sve što je zamišljeno i traženo, navedeni troškovi mogu potpuno da anuliraju profit preduzeća ili čak da odvedu preduzeće u gubitke i potpuni kolaps ili prekid proizvodnje.

Problem koji će se razmatrati u radu je da li je moguće definisati i kreirati adekvatan sistem upravljanja zalihama koji će dati prave rezultate uz minimalna finansijska ulaganja i radnu snagu.

“Cilj upravljanja zalihama je da udovolji svakom zahtjevu korisnika / kupca, vodeći pažnju pri tome da troškovi nabavke i posjedovanja zaliha budu na prihvatljivo niskom nivou, kako bi preduzeće ostvarilo profit iz svog poslovanja.”³ Pri ovome treba biti jako pažljiv, pošto obraćanje pažnje na samo jedan od ova dva međusobno suprotstavljena kriterijuma, može biti pogubno po poslovanje preduzeća. Stoga je potrebno izuzetno pažljivo pristupiti problemu ustanovljavanja dinamike nabavke, kao i količine koja se pri tome nabavlja.

Istraživanje iz polja upravljanja zalihama, koje je provođeno, sastoji se od tri dijela: definisanje osnovnih elemenata zaliha i upravljanja zalihama, utvrđivanje modela i plana upravljanja zalihama i implementacija najefikasnijeg sistema za upravljanje zalihama.

---

³ Beker, I., Stanivuković D. (2010), *Logistika*, Novi Sad: Univerzitet u Novom Sadu, Fakultet Tehničkih Nauka Novi Sad, str 2.